గుండెల్లో సముద్రాలు పొంగుతున్నా, పెదాలమీద నవ్వుల పువ్వులు రాల్చడం, కన్నుల్లో నిప్పులు కురిపించడం స్త్రీకి సహజం. చివరికి నిప్పుల సెగలే నిలుస్తాయో, పూవుల పరిమళాలే గుబాళిస్తాయో, చెప్పాలంటే ఆ యమ్మ మనసును శోధించాల్సిందే!!

ఎ. ఎస్. మణి

ఆరుబయట మంచం వేసుకుని, ఆకాశం చూస్తూ పడుకున్నాడు రాజా. సాయంత్రం పని నుంచి ఇంటికివచ్చి, స్నానంచేసి అన్నం తినేటప్పటికి రాత్రి అయింది. స్నానంచేసినా చల్లదనంలేదు గాలిలో. చూపుమేరదాకా మేడలూ, దీపాలూ తప్ప విశాలంగా ఆకాశం, తళుకు తళుకుమంటూ నక్షత్రాలూ కనిపించవు. మాతలో కష్టనయం. పేడలు కోసేసిన ఆకాశంలో కనిపించే నక్షత్రాల్ని వేళ్ళమీద లెక్క పెట్టవచ్చు. చల్లని పైరుగాలి, వల్లని ఆకాశంలో విగిరేనక్షులు, పచ్చనిచేలు, గలగలపారే పంటకాలవలతో తను పుట్టి పెరిగిన పొలెం ఈ మధ్య తరచు గుర్తువస్తూంది రాజాకి. గుర్తువచ్చినకొద్దీ ఈ పట్నం బ్రతుకుమీద విరక్తి ఎక్కువవుతూంది. 'పాడుపట్నం, వెధవ సంపాదన, దరిద్రపు బ్రతుకూ . . . దీన్ని వదిలేసెయ్యాలి' అనుకున్నాడు.

రాజాభార్య సీత తనుకూడా అన్నంతిని నిద్రవచ్చి పోడుస్తున్న చంటివాడితో వచ్చి మంచం ఆనుకుని ఉన్న వరండాలో చతికిల పడింది. భార్యవచ్చి కూర్చోగానే ఇటువైపు ఒత్తిగిలి,

"ఇదిగో సీతాయ్, నేను చెబుతున్నది బాగా విను. ఈ కూలీ నే నింక చెయ్యను. ఈ ఊళ్లో నే నింక ఉండను. మూడేళ్ళకి మొహం మొత్తేసింది! ఏం పట్నం! నాకీ బతుకు నచ్చదు. పొలెంలో మ్యాలుకు మంచిమేష్టరుగా, ఊరివాళ్ళకు మంచి స్నేహితుడుగా, అయినవాళ్ళందరికీ నమ్మకస్తుడిగా మంచినీ మమతనీ పెంచుకునే బతుకు—అదిబతుకు కానీ ఇది బతుకేనా! ఇరుగు పొరుగు ఆప్యాయత లేదు. మంచికి మన్నన లేదు. రాత్రి పగలు, ఎండావాన మరిచి నెలంతా రెక్కలు కొట్టుకుంటే—నా సంసారం నేను పోషించుకోలేను! ఇంక బతికేదెప్పుడు? పద పొలెం పోదాం." అన్నాడు.

ఒళ్లో పిల్లాడిని జోకొడుతున్న సీత చిన్న నవ్వు తొణికించింది.

"ఇది నువ్వు ఏడాదినించి పాడుతున్నపాటేకదు బావా" అంది.

"ఇంక ఎవరు చెప్పినా వినేది లేదు. సామాను సర్దు. రేపే ప్రయాణం." అన్నాడు తొందర పెడుతూ.

"రేపే ప్రయాణంఅంటే డబ్బు కావద్దూ?" అంది సీత.

"మీ అమ్మని అడగటం లేదులే. అడగాలే కానీ ఈ రాజా చేతిలో వందరూపాయలు టప్పుమని రాలతాయి."

"ఓస్. నీకే ఉన్నారు స్నేహితులు. నేను వస్తే కదేగానీ అమ్మమాటో" అంది సీత.

సీతమాటలు వింటూ రాజా సీతని చూస్తున్నాడు. ఇరవై ఏళ్ల వయసులో మాతృత్వం, స్త్రీత్వం రంగరించుకుంటూంది సీత. నలుపైనా మనువుదేరిన దేహచ్ఛాయతో నిమ్మళంగా ఉండే రూపం. కాంతితో మిలమిలలాడే కళ్ళు. చేమంతిలా కలకలలాడే మొహం. నవ్వితే మనసుకి గాలం వేసినట్లు ఉంటుంది. మనసు తంబిల్లగా, ఒక చేతిమీద ఆని సగం లేచి,

"ఓయ్ సీతాయ్, నీకు ముడెయ్యబట్టిగానీ, లేకపోతే ఎప్పుడో ఈ పట్నంనించి పారిపోయి ఉండేవాణ్ని. మీ అమ్మనీ రమ్మను మనతో. తిండి పెట్టలేనా? ఈ రెక్కల్లో సత్తువ ఉంది, ఈ బుర్రలో బుద్ధి ఉన్నంతకాలం దానికేం భయంలేదు. ఏమనుకున్నావో పిల్లా!" అన్నాడు చేతి కండలు పొంగించి కన్ను గీటుతూ.

సీతకి ఒళ్ళు ఝల్లుమంది. గుండె గుబగుబలాడింది. ఉత్సాహం కళ్ళలోకి తరుముకు వచ్చింది. మావకేసి ఓరగా చూసి,

"కానీ మా అమ్మ సామాన్యురాలుకాదు మావా. హోటలూ, సంపాదనా మాని మనతో వస్తదంటావా?" అంది.

"అమ్మ అమ్మ అంటూ కూచోడానికి నువ్వు మూడేళ్ళ పిల్లవి కాదేసీతా. మీ అమ్మ వచ్చినా మానినా నేను మాత్రం ఆగేది లేదు" అన్నాడు రాజా. తలగడమీద తల వాల్చుతూ. ఎక్కడనించో చల్లగాలి వీసిరింది. సీతకి మనసులో దిగులు వేసింది.

* * *

రాజా రత్తమ్మకి వరసకు తమ్ముడవుతాడు. రత్తమ్మ మొగుడు నరసింహులు చిన్నతనంలోనే, పొలెం వదిలి మద్రాసు వెళ్ళాడు. రకరకాల పనులుచేసి ఆఖరికి ఒక కార్ఖానాలో కూలీలపైన మేస్త్రీగా స్థిరపడి భార్యని తీసుకువచ్చాడు. తరవాత సీత పుట్టింది. ఆ పిల్ల పుట్టిన నాలుగు నెలలకే నరసింహులు జబ్బుచేసి చచ్చిపోయాడు. రత్తమ్మ బెంబేలుపడి పొలెం వెళ్ళిపోలేదు. నరసింహులికి రావలసిన ప్రావిడెంటు ఫండు రాబట్టుకుంది. తెలిసినవాళ్ళసాయంతో డబ్బు బాంకులోవేసి, మూడు వందలు ఖర్చుచేసి చిన్నహోటలు తెరిచింది. సాయానికి కుర్రవాణ్ణి పెట్టుకుంది. అప్పటికే రత్తమ్మ పట్నవాసం బతుక్కి అలవాటు పడిపోయింది. ఇస్త్రీ చీరలు కట్టడం, సినిమాలకి వెళ్ళడం, బాజాకుగా మాట్లాడటం నేర్చింది. ఒళ్ళు తెలియని కోపంవస్తే తప్ప పొలెం భాషలో యాసగా మాట్లాడదు. హోటలు బాగానే సాగింది. అంత లాభాలూ లేవు. దివాలా పడా కాదు. ఉన్నంతలో బాగానే గడిచేది. సీతని లోటు లేకుండా పెంచింది. పదేళ్ళు వచ్చేవరకూ స్కూలుకు పంపించింది. తరవాత బయటికి పంపకుండా తన దగ్గిరే ఉంచుకుని హోటలు నడపటంలో తర్ఫీదు ఇచ్చింది. పదహారేళ్ళు వచ్చేసరికి సీత తల్లికి చేదోడు వాదోడుగా ఉంది. రత్తమ్మకి అందంగా ఎదిగిన సీతని చూస్తే దిగులు వేసింది, దానికి తగినవాణ్ణి కట్టబెట్టాలని.

మొదటినించీ రాజా రత్తమ్మకి మనసులో మెదులు తూనే ఉన్నాడు. రాజా చిన్నప్పటినించి చురుకైన వాడు. చక్కగా చదువుకున్నాడు. టీచరు ట్రెయినింగయి పొలెం ఎలిమెంటరిస్కూల్లో టీచరుగా ఉన్నాడు. చెప్పుకో తగ్గ రూపమూ, మనిషికి కావలసిన మంచితనమూ ఉన్నాయి. ఆలస్యం చెయ్యకుండా, "వెంటనే మద్రాసు" రమ్మని ఉత్తరం రాయించింది రత్తమ్మ. రాజా పట్నానికి వచ్చాడు హుషారుగా.

"నాకు తోడుగా ఉండి హోటలు నడపాలి. నా కూతుర్నిచ్చి నీకు పెళ్ళి చేస్తాను. ఇదంతా మీదే నా అనంతరం" అంది రత్తమ్మ.

రాజా సమ్మతంగా తల ఊపాడు. రాగానే ఊరు ఉత్సాహం కలిగించింది. మనసు సీతని మెచ్చింది. వెంటనే సీతని రాజాకి ఇచ్చి పెళ్ళి జరిపించింది రత్తమ్మ. ఒక ఏడాది గడిచింది. సీతకి కూతురు పుట్టింది. *రాజాకు హోటలువని వ్యవహారం నచ్చలేదు.*

"మొగాడికి పౌరుషమే, సరసమే సంపాదనా ఉండాలే. మీ అమ్మ చేగిడబ్బులకి నేను ఆశ పడలేను." అన్నాడు.

"అమ్మ మననేం లోటు చేసింది! కావలసిందంతా ఖర్చు పెడుతూంది" అంది సీత.

"అదే నాకు నచ్చదు. సంపాదన మీ అమ్మది. ఖర్చు నాదినా?" అన్నాడు.

"ఇదంతా మీదేకదా" అంది రత్తమ్మ.

"కాలేజీలు తీసుకుపోతే నందొస్తైనే వస్తుందిటు. వెంకటేసుతోబాటు నేనూ వస్తానని చెప్పాను" అన్నాడు రాజా.

ఆ పని ప్రారంభించి ఏడాది దాటలేదు.

"రోజంతా తిరగటమే ఇంటింటికీ. ఒకరోజూ తీరికా, విశ్రాంతి లేవు. ఇంక ఈ పని నేను చేసేది లేదు" అన్నాడు రాజా.

ఆ తరవాత రత్తమ్మ అనేక ప్రయత్నాలు చేసింది. నరసింహులు పనిచేసిన కార్ఖానాలో రాజాకి కూలిపని దొరికింది. పేరుకి కూలీ కానీ బి. ఏ. చదివిన గుమాస్తాకంటే ఎక్కువ డబ్బు వస్తుంది కార్ఖానాలో.

ఈసారి సీత కొడుకును కంది. కార్ఖానా పనిలో చేరి ఏడాది అయింది. రాజాకి ఆ పనిమీద, పట్నం బ్రతుకుమీదకూడా రోత పుట్టింది.

పుట్టిపెరిగిన ఊరిమీద మనసు పోయింది. పొలెం పోవాలన్న కోర్కె రోజులు గడిచినకొద్దీ ముదిరి పోయింది.

రాజా నిశ్చయం సీతద్వారా వింది రత్తమ్మ.

"వాడిని నమ్ముకునిగదా పిల్లనిచ్చాను. ఇప్పుడు ఎక్కడికి వెడతాడే! ఎట్లాగ వెడతాడు? వెధవ పల్లెటూళ్లో ఏముందని ఆ పొలెం పోతానంటాడు. అక్కడకంటే ఇక్కడ ఎక్కువ సంపాదిస్తున్నాడు. అసలు సంపాదించ అవసరమే లేకుండా ఈ హోటలు ఉంది. ఇక్కడఉన్న బ్రతుకుతెరువు అక్కడ ఉందా? మూడేళ్ళయింది. మరిచిపోయాడు కాబోలు! అక్కడి మట్టికొంపలూ, కీచులాటలూ నేను ఎరగనివా? పుట్టింటిగొప్పలు మేనమామ దగ్గిరా! నే నెట్టాగ వస్తాననుకున్నాడు! ఈ హోటలు మానుకుని వాడు పెట్టేతిండి తిని పడుండటం నావల్లకాదు! మీ నాన్నతో ఏ శుభముహూర్తంలో పట్నంలో కాలు పెట్టానో కానీ నా బతుకు హాయిగా గడిచిపోతూంది. ఒకరిమీద ఆధారం లేకుండా ఇవేళ ఇది విడిచి వెళ్ళటం కలలోమాట" అంది రత్తమ్మ.

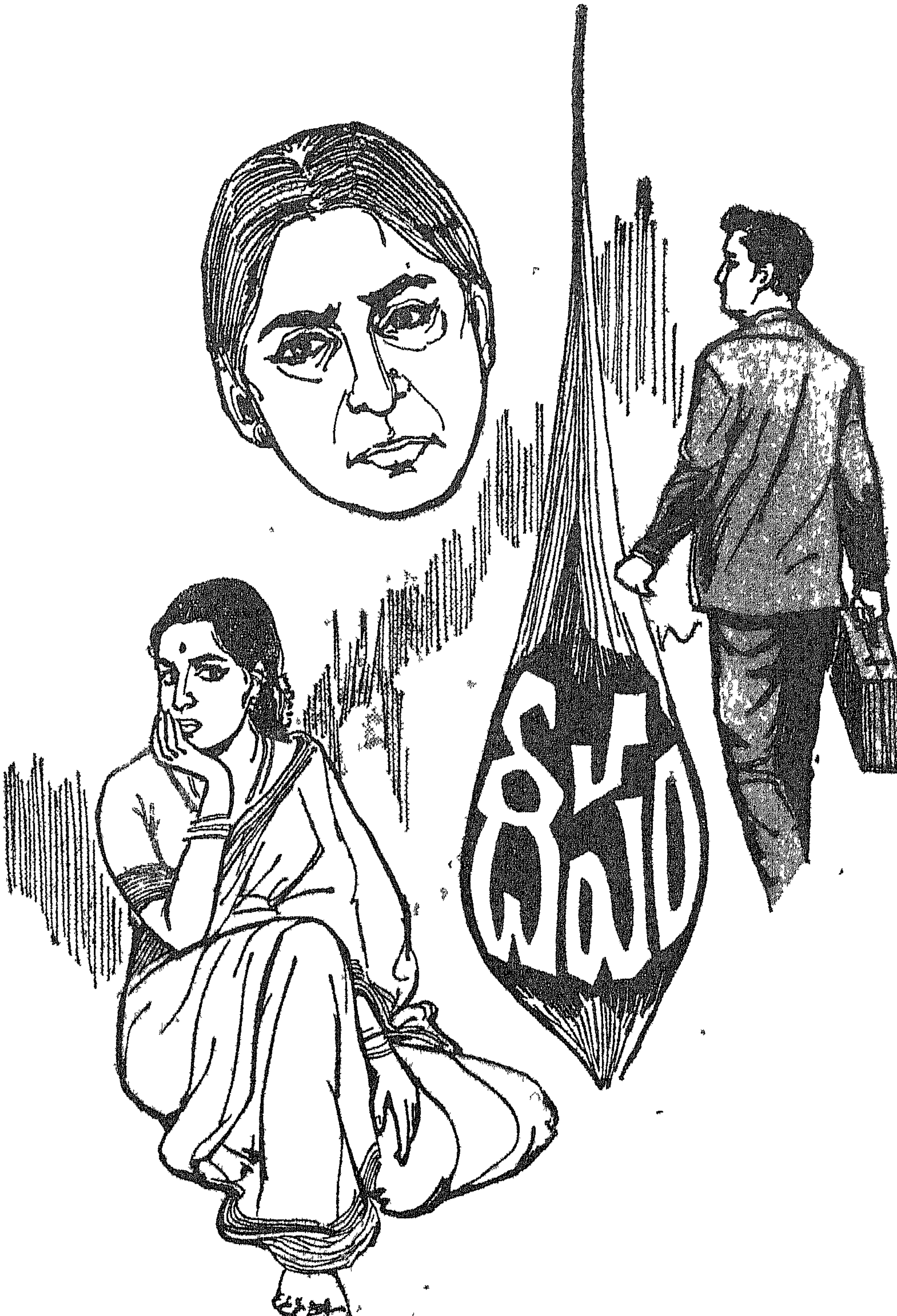

అన్నమాటలకు సీతకళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి.

"నాతో వస్తావో, మీ అమ్మతో ఉంటావో తేల్చేసుకో అన్నాడమ్మా మావ" అంది సీత వణికే గొంతుతో.

కూతురి భుజంమీద చెయ్యివేసి,

"ఏడుస్తావెందుకే ఎర్రిపిల్లా! ఈ పట్నానికి అలవాటు పడ్డవాడు ఆ పల్లెలో ఉండగలడా! సంపాదనకి అలవాటుపడ్డవాడికి చేతిలో డబ్బులాడక పోతే క్షణం తోస్తుందా! నువ్వు ఇక్కడ ఉండిపో. . . నెల తిరిగేసరికి నీ దగ్గిరికి వచ్చి వాలతాడు. నీ కోసమైనా రాడా?" అంది రత్తమ్మ సవాల్ చేస్తున్నట్టు.

ఆ మరునాడు రాజా పెట్టె సర్దుకుని రైలు ఎక్కేశాడు. రాజా ఎక్కిన రిక్షా కదిలి వెళ్ళిపోయేదాకా చూస్తూ నిలబడింది సీత. తరవాత గదిలోకి వెళ్ళి పిల్లల్నిద్దరినీ గట్టిగా కౌగలించుకుని కన్నీళ్ళు కార్చేసింది. నెల గడిచింది. రెండు నెలలుకూడా గడిచాయి. రత్తమ్మ అన్నట్టు రాజా రాలేదు. పదిహేను రోజులకొకసారి ఒక కార్డుమాత్రం వస్తూంది రాజా దగ్గిరనుంచి, అతడి క్షేమసమాచారాలతో. ఒక రోజు వచ్చిన ఉత్తరం చూసి కన్నీరుమున్నీరుగా అయింది సీతకి. సీత ఏడవటం చూసి మండిపడింది రత్తమ్మ

"ఎదవ మొగమా!" అని ఈసడించింది.

"ఎందుకే ఏడుస్తావ్! నువ్వింత ఎర్రిమొగానివి కనకనే వాడు ఆడిస్తున్నాడు. ఈ పాటికే రెండేళ్లు పడిపోతావెందుకే. ఇది విన్న తప్పించుకోవాలని నాటి వస్తాగం. నాటకం! అంతే. వాడికి మనిషి లేదు, సిగ్గువాడసూ లేదు" అని నచ్చజెప్పింది.

"ఆడదంటే, గుండెల్లో సముద్రం పొంగుతుంటే పెదాలమీద నవ్వులపువ్వులు రాల్చాలి, కన్నుల్లో నిప్పులు కురిపించాలి!" అని ప్రబోధించింది. సీత ఏడుపు దిగమింగింది.

"నువ్వన్నట్టు అది నాటకమైతే ఫర్వాలేదు. కాని నిజమైతే? నేను బ్రతికి ఎందుకు? ఎందుకులే అమ్మా. . నన్ను మావ దగ్గిరికి పోనీ" అంది.

రత్తమ్మకి కోపం వచ్చేసింది.

"నువ్వూ వెడితే ఈ హోటలు నా ఒక్కదానితో నడుస్తుందా! నేనూ పెద్దదాన్నవటం లేదూ? . . . ఇది వరకులాగ ఓపిక ఎక్కడ ఏడిసింది! తమ్ముడు కదా అని పిలిచి పిల్లనిచ్చాను. పరాయివాడు వాడు వెళ్ళిపోతే తల్లికన్నబిడ్డవు వాడివెనక నువ్వూ పోతావా? ఆడపిల్లవనిపించావే. మగపిల్లవాడు లేకపోయినా అన్నీ నువ్వే అనుకుని పెంచాను. అర్ధరూపాయికి సేరుపాలు దొరుకుతూంటే, వదినాలకి అవుపాలు కొని పోశాను. కొత్తగుడ్డ తొడగకుండా పుట్టినరోజా, పండగపొద్దూ గడవనీయలేదు. కోరిక తీరా తినకపోయినా, కట్టకపోయినా, నెలకి ఐదుచొప్పున వెనకేసి నీకు మామిడిపిందెలనెక్లేసూ, రెండుజతల గాజులూ చేయించాను. ఐదో క్లాసుదాకా చదువు చెప్పించాను. నీ తండ్రి సంపాదించిపోయినది కానీ ఖర్చు చేయకుండా మిగిలి చదువుకున్నవాణ్ని తెచ్చి నీకు పెళ్ళి చేశాను. నా బతుకంతా నీకు ధారపోశాను. నీ పిల్లలూ నా పిల్లలే అనుకున్నాను. రాజా నా కొడుకే అనుకున్నాను. నువ్వూ వెళ్ళిపోతానంటావా? నీకు సిగ్గులేదూ. నీకు కృతజ్ఞతలేదూ?" అంది.

తల్లిముఖంలో క్రోధం, దుఃఖం తాండవమాడు తున్నాయి.

సీత తల వంచుకుని కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంది. మెడలో గొలుసూ చేతులకున్న బంగారుగాజులూ తీసి అక్కడ పెట్టింది.

"నువ్వు అన్నీ చేశావమ్మా. ఏం చేసినా చెయ్యక పోయినా నువ్వు అమ్మవి. నీ ఋణం తీర్చుకోలేను నేను. అందుకే మావమాట కాదని నీ దగ్గిర ఉండిపోయాను. కానీ ఇప్పుడు వెళ్ళకతప్పదు. ఇవన్నీ నా కవసరం లేదు. నీ దగ్గిర ఉండనీ . . పసుపు కుంకుమ ఉంటే నా కన్నీ ఉన్నట్లే" అంది.

"ఏం వగలు పోతున్నావే కృతఘ్నురాలా!" అంటూనే ఏడిచింది రత్తమ్మ. ఆ రోజంతా తిండి తినలేదు సీత.

"పో నీకు నేను అవసరంలేదు. మొగుడే కావాలి" అంటూ రత్తమ్మ సీతకి గాజులు తొడిగి గొలుసు మెళ్లో పెట్టింది.

"ఎక్కడ చూసినా మోసగాళ్ళే, ఒక్కడొక్కడూ పోగుండా" అమ్మ ప్రశ్న వేసింది.

"చిన్నప్పుడు చూశాను కదూ పాలెం. అమ్మా, నా పిల్లలమొహం చూసి ఏదీ మోసం చెయ్యకమ్మా" అంది సీత.

రత్తమ్మ హోటలు ఖర్చులకుంచిన డబ్బులోంచి కొంత తీసి సీతకూ, పిల్లలకీ కొత్తబట్టలు కొంది. టిక్కెట్టుకొని రైలెక్కింది. సీతచేతిలో పది రూపాయలు పెట్టి, రైలు కదులుతూంటే కిటికీలో తలపెట్టి "అమ్మని మరిచిపో. ఇంక నీకు తల్లి లేదనుకో" అంది.

అంతదాకా ఆగిన ఏడుపు రైలు కదలగానే వరద వచ్చింది సీతలో. మనసు విలవిలలాడింది.

"అమ్మా, నేను కృతఘ్నురాలినే, పాపిష్ఠిదాన్నే నీకు దూరంగా వెళ్ళిపోతున్నా" అనుకుని లోలో లోన ఆక్రోశించింది.

పాలెం వెళ్ళడానికి దగ్గరగా ఐదు వందలమైళ్ళు రైలుమీద ప్రయాణం చెయ్యాలి. రైలుదిగి మూడు మైళ్ళు బండిమీద పోవాలి. రైలు వడివడిగా ముందుకు పోతుంటే భూమి గిరగిరా తిరిగి వెనక్కిపోతూంది.

'అమ్మకి ఎంతదూరం పోయేస్తోంది రైలు!' అనుకుంది సీత.

సీతకి మనసు మనసులో లేదు. సీతకి విశ్వాసంతో

సువాసనలు వెదజల్లే, మీకు సొగసు సమకూర్చే పామొలీవ్ లవెండర్ టాల్క్

మీకు నచ్చే సువాసనలు మీ కోసం తిరిగి సృష్టించ బడ్డాయి! ప్రపంచ సౌందర్య కేంద్రాలనుంచి. గతంలో మందంగా దిగుమతి అయ్యే సువాసనల గురించి మీరు ఇక కలలు గంటూ కూర్చోనక్కర్లేదు. ఈ నాడు పామొలీవ్ లవండర్ టాల్క్‌లో, దానిలో కలసిన సువాసనలతో మిమ్మల్ని ముంచెత్తుకో గలరు. పామొలీవ్ లవండరేను వత్తు అంతా జల్లుకొని సొగసుగా వుండండి.

పామొలీవ్ లవెండర్ టాల్క్‌తో ఎప్పుడూ తాజాగా పరిమళ లావణ్యంగా వుండండి

ఇంకా, పామొలీవ్ టాల్క్ టిన్స్ 17 మనోహరమైన సువాసనలలో లభిస్తున్నవి

ఒకసారి జబ్బు చేసింది. కొండకి తీసుకువస్తానని రత్తమ్మ మొక్కుకుంది. సీతకి జబ్బు తగ్గాక మొక్కు తీర్చి అక్కడినించి పాలెం వెళ్ళి సీతకి ఇల్లూ ఊరూ చూపించి పట్నానికి తిరిగి వచ్చింది.

సీతకి ఆ ఊరుగానీ, ఆ ఊరి మనుష్యులు కానీ గుర్తులేరు. వెళ్ళాలన్న నిశ్చయం, మావదగ్గిర కెడుతున్నానన్న తృప్తి సీతని రైల్లో కూచో బెడుతున్నాయి. పిల్లల్ని ఊరుకోబెట్టడానికి ఏవో కొనిపెడుతూనే ఉంది తినడానికి. తనకి ఏదీ మింగుడు పడలేదు. రెండో రోజు రైలు దిగేసరికి పొద్దు మళ్ళుతూంది. రేగినతల, నిద్రలేక బడలిక చెందిన శరీరం, ఇల్లు చేరుకోవాలన్న ఆదుర్దా. పెట్టెనూ పిల్లల్నీ తీసుకుని స్టేషను బయటికి నడిచింది సీత.

అక్కడ రెండు బళ్ళూ, సైకిలు రిక్షాలూ ఉన్నాయి.
ఒక బండివాడు ముందుకు వచ్చి
"ఎక్కడికెళ్ళాలి?" అని అడిగాడు.
"పాలెం."
"ఎవరింటికి?"
"నరసింహులు కూతుర్ని నేను. రాజా పిల్లతండ్రి" అంది సీత పిల్లాడి నెత్తిమీద చేయివేసి.

"నరసింలు కూతురివా, మద్రాసునించి వచ్చావా? రాజన్నభార్యవా రాములా" అంటూ ముందుకు వచ్చాడొక రిక్షావాడు సీతను గుర్తుపట్టేసి.

"ఆ" అని తలూపింది సీత.

"బండెక్కు చెల్లెమ్మా. నేను తీసుకుపోతాను" అన్నాడు బండివాడు.

పెట్టె అందించి, పిల్లలతో బండి ఎక్కింది సీత. దోవపొడుగునా రాజాను గురించి, పాలెం కబుర్లూ చెబుతూనే ఉన్నాడు రాములు. మనసు స్థిమితపరచుకుంటూ ఊ కొడుతూంది సీత. ఇంటిదగ్గిర బండి దిగి పిల్లల్ని తీసుకుని లోపలికి నడిచింది. రాములు పెట్టె తెచ్చి లోపలపెట్టి సీత ఇచ్చిన రూపాయి తీసుకుని వెళ్ళాడు. సందడి విని బయటికి వచ్చిన రాజాని చూసి గతుక్కుమంది సీత. తెల్లగుడ్డలు కట్టుకుని, తమలపాకులరసంతో ఎర్రబడిన పెదవులతో అందంగా, ఠీవిగా ఉన్నాడు వాడు. వాడిముఖంలో నవ్వు కూడా ఉంది.

దుఃఖం ఎదురవలేదని సంతోషమో. . .
మోసం జరిగిందని మనసు దెబ్బతిందో. . .
మోసం జరిగినా దుఃఖం మాత్రం లేదనీ ఓదార్పో!
నోట మాట రాలేదు సీతకి.

"ఓయ్ ... ఒక్కత్తెవూ వచ్చేశావూ. ఇదేమి రూపమే సీతాయ్" అని ఆప్యాయంగా దగ్గిరికి తీసుకున్నాడు.

"నీ కోసం పిచ్చిదాన్నయి వచ్చాను. నువ్వు కులాసాగానే ఉన్నావు మావా" అంది తృప్తి, నిష్ఠురం మేళవించి.

"ఎప్పటికైనా రావలసినదానివే. నా కేం, నిక్షేపం లాగ ఉన్నాను."

"నిజంగా కృతఘ్నురాలినే. నీకోసం వెర్రెత్తి పోయాను. నన్ను పెంచుకున్న అమ్మని కాదన్నాను. ఎందుకు మోసం చేశావు? నిజమే, నీ మీద మనసుతో అమ్మమీద ప్రేమ చంపుకున్నాను... కృతఘ్నురాలినే, కృతఘ్నురాలినే" అని తనను నిందించుకుంది సీత.

"నీకోసం తపించి పోయాను. నువ్వు లేకపోతే ఎట్లాగ జరుగుతుందే?" అన్నాడు రాజా.

"అయితే అక్కడికి రాకపోయావా?" నిలదీసింది సీత.

"ఛీ. అది ఒక బతుకేనా? నువ్వు ఈ దెబ్బకి రాకపోతే సుబ్బయ్యకూతురు సావిత్రిని పెళ్ళాడేద్దామనుకున్నా" అన్నాడు పకాలున నవ్వి రాజా. మావ చేతుల్లో సేద తీరుతున్న సీతగుండె ఎగసిపడింది.

* * *

రెండు నెలలు గడవలేదింకా. స్నేహితురాలు తులసి ఉత్తరం రాసింది.

"మీ అమ్మ చిక్కి సగమయింది. తిండి తినదు. నిద్రపోదు. కనిపించినవాళ్ళందరికీ నీ పిల్లలసంగతులే చెబుతుంది. పండగకి గుడ్డలు కుట్టించింది. చూసుకుంటూ ఉంటుంది. మతిపోయిందేమో అనిపిస్తోంది. హోటలు సాగటం లేదు . . ."

"మా అమ్మకి మతి పోయింది." అని ఏడిచింది సీత.

"నేనే మతి పోగొట్టాను" అని కుమిలి పోయింది.

"అమ్మని మరిచిపో. ఇంక నీకు అమ్మలేదు" అని తల్లి అన్నమాటలు గుర్తువచ్చి సీతను నిలవనీయలేదు.

"అవునమ్మా. అమ్మకావాలి. నేను అమ్మని మరిచి పోలేదు" అనుకుంది.

రాజాకి ఉత్తరం చూపించి పెట్టెలో బట్టలు సర్దుకుంది. ఉగ్రుడయ్యాడు రాజా.

"వచ్చి రెండు నెలలు కాలేదు, రైలుఛార్జీలు ఎవడు ఇస్తున్నట్లు? నేను చేసినట్లే మీ అమ్మ వేషం వేసింది" అన్నాడు.

"కాదు కాదు. అందరి బుద్ధి ఒకేలాగ ఉండదు. మా అమ్మకి నిజంగానే మతిలేదు. నామీద, పిల్లల మీద బెంగపెట్టుకుంది. నీకు అమ్మలేదని చెప్పింది. నేను వెళ్ళకపోతే అది బతకదు. నీమీద భ్రమతో నేనె సిగ్గు విడిచి పరుగెత్తుకువచ్చా. నీలాగ మా అమ్మ మోసం చెయ్యదు. అది తల్లిప్రాణం. సిది. సిది. నేనుగాకపోతే సావిత్రి . . ." అంది.

"దాని ఊసెత్తకు. అంత అమ్మ కావలసిందానివి, పెళ్ళెందుకు చేసుకున్నావే!" అన్నాడు రాజా.

దుఃఖంలోనూ కోపంతో భగ్గుమంటూ

"అంతమాట అనటానికి నోరెల్లాగ వచ్చింది? వెళ్ళకుండా ఉండటానికి ఎత్తింది మనిషిజన్మకాదూ. కని పెంచినదాన్ని మరిచిపోనా? అమ్మకి నేనుగాక ఎవరున్నారు! ఇంక రావద్దంటే మా అమ్మ దగ్గిరే పడుంటానుకాని కృతఘ్నుల వాళ్ళ కాదు" అంది సీత.

రాజా సీతని రైలెక్కించాడు. రైలు అయిదు వందల మైళ్ళూ వెనక్కినడిచి సీతని మద్రాసు చేర్చింది. దుఃఖంతో తల్లిఒళ్ళో వాల్చిపడింది సీత. దైన్యం మూర్తీభవించినట్లు ఉంది రత్తమ్మ.

"ఎందుకు వచ్చావు! ఏముందని మీ అమ్మ దగ్గిరికి వచ్చావు" అంది రత్తమ్మ. సీత అదేం వినిపించుకోలేదు. చిక్కిపోయి చిదరగా ఉన్న తల్లిని చూసి దుఃఖమాగలేదు.

"అయ్యో ఎట్లాగయిపోయావో! నాకి పెళ్ళి ఎందుకు చేశావమ్మా" అని ఏడ్చింది. సీత పడుతున్న బాధ అప్పుడర్థమయింది తల్లికి!

"నా తల్లీ, నిన్ను ఎంత బాధ పెట్టాను. వాణ్ణి కూడా వదిలేసి వచ్చావు" అంది రత్తమ్మ.

కూతురు వచ్చిందన్న సంతోషంతో రెండు రోజులు హుషారుగా తిరిగింది. కొత్తగుడ్డలు తొడిగింది. పిండి వంటలు చేసింది. పిల్లల్ని ఎత్తుకు తిరిగింది రత్తమ్మ. కానీ సీతకి మనస్థిమితం లేదు. కూర్చున్నచోటే ఉండిపోతూంది. పనిలో కల్పించుకోలేకపోతూంది.

'ఈ పాట్లెందుకమ్మా? . . . నిన్ను తీసుకు వెళ్ళడానికే వచ్చా మావపట్నకు. నడు. నెత్తిమీద పెట్టుకుంటాడు. వాణ్ణి విడిచి నేనుండలేను. నన్ను విడిచి నీకు గతి లేదు. ఎందుకొచ్చిన బాధ . . . పద పాలెం పోదాం' అని మనస్సులో మాట తల్లికి చెప్పలేకపోతూంది.

మతిలేక పడుకున్న సీత దగ్గిరికి విసురుగా వచ్చింది రత్తమ్మ.

"పడుంటే నీకూ, నీ పిల్లలకీ తిండి ఎట్లా దొరుకుతుందే! అంత మొగుడిమీదే మనసున్నదానివి ఎందుకొచ్చినట్టు! అక్కడే ఉండకపోయావా. నా మీదెందుకు ఈ బరువు?" అంది సీతని కుదిపి. లేచికూర్చుంది సీత.

"ఈ పాడుబతుకు నేను బతకలేనమ్మా. నేను చచ్చిపోతాను. ఈ పిల్లల్ని నువ్వు పెంచుకో. నేను పని చెయ్యలేను. మావకి దూరంగా బతకలేను. మావకేం. . వాడు మగరాజు. సావిత్రిని చేసుకుంటాడు. నేనే దిక్కుమాలిందాన్ని" అంది.

నిటారుగా నిలబడింది రత్తమ్మ.

"ఏమన్నావ్. . వాడు సావిత్రిని చేసుకుంటాడా! ఎట్లా చేసుకుంటాడో నేను చూస్తాను. పొలంగట్టు మీద మీ నాన్నతో విరోధం తెచ్చుకున్న ఆ సుబ్బన్న కూతుర్ని. . దాన్ని పెళ్ళాడతాడా! వాడు నా తమ్ముడా! నేను బతికుండగా అంత పని చేస్తాడా! పద పాలెం పోదాం" అంది.

ఒక వారంలో హోటలు అమ్మేసింది రత్తమ్మ. సీతని, పిల్లల్నీ తీసుకుని రైలు ఎక్కింది. పాలెంలో ఇల్లు చేరేసరికి సందెవేళ అయింది.

వీధిలో ఇంటిముందు మంచంమీద రాజా సుబ్బన్నతో మాట్లాడుతున్నాడు. సీత కన్నీళ్ళతో ఇంట్లోకి నడిచింది. రత్తమ్మ నడుంమీద చేయివేసుకుని వీధిలో నిలబడిపోయింది.

"ఇదేం అన్యాయం సుబ్బన్నా. నా కూతురు బతికుండగానే ఈ రాజాగాడికి నీ కూతుర్ని ఇస్తావా?"

"అది నా కేటే తెలుస్తది? మీరు పట్నపోళ్ళు. ఈ ఊళ్ళో ఉండలేక నీ కూతురు నెల తిరగకుండా రైలెక్కింది. రాజా ఊరికి దీపంలాంటివాడు. వాడి ఇంటనే వెలుగు లేక చిన్నపోవటం ఎవరూ చూడలేరు. నీ కూతురు వాణ్ణి వదిలేసిందంటే నా పిల్ల నిద్దామనుకున్నా. తప్పేటుంది?" అన్నాడు సుబ్బన్న.

"మళ్ళీ ఈ యవ్వారం తేబోక" అని లోపలికి నడిచింది రత్తమ్మ.

"ఓయ్ సీతాయ్, కడుపుపిల్లవేనే. మీ అమ్మని తెచ్చేశావు నిజంగా. నయానా భయానా నేను చెయ్యలేక పోయాను" అన్నాడు రాజా సీతని దగ్గిరగా లాక్కుని.

"ఛీ, సిగ్గుమాలినోడా!" అంది సీత, గాలికి దీపం ఆరిపోకుండా కాపాడటానికి చేతులడ్డు పెట్టినట్టు చుట్టూ చేతులు చుట్టి. ★